

LITURGIE

VOOR DE AFSCHEIDSDIENST

Van

Chris Kamperman

geb. 28 juni 1989

overl. 14 november 2006

op 20 november 2006

om 13.30 uur in 'de Veste'

te Gouda

Welkom

Aanvangswoord en groet

Zingen Psalm 130: 1 en 3

Gebed om licht van de Heilige Geest:

God van het leven,
we zijn verslagen en ontzettend verdrietig vanwege de onverwachte, plotselinge
dood van Chris. We hebben geen woorden voor zoveel verdriet.
Maar we weten dat U het leven wilt, en niet de dood.
Daarom komen we bij U. Tot wie zouden we anders gaan?
Wij bidden om kracht voor Gerrit en Maria, voor David, Nienke en Joost, voor
ons allen zoals we hier zijn. Vol vragen, vol schuldgevoelens, met pijn in ons
hart. Kom met uw Geest bij ons, zodat we met liefde afscheid kunnen nemen
van een kostbaar, kwetsbaar mens.

Wij hebben hem niet tegen kunnen houden, terwijl we hem zo ontzettend graag bij ons hadden willen hebben.

Wij voelen ons machteloos.

Kom alstublieft met uw troost en met uw vrede bij ons. En met uw vergeving. Geef ons een glimp van licht, het licht van een kaars. Troost ons met de zekerheid dat Chris in uw licht is. Wij bidden dit om Jezus wil, de Opgestane Heer. Amen.

Kaars aansteken en gedicht,
door David, Nienke en Joost

Lied over het Licht (melodie Gezang 487)

1. Zo vriendelijk en veilig als het licht,
zoals een mantel om mij heen geslagen
zo is mijn God, ik zoek zijn aangezicht,
ik roep zijn naam, bestorm hem met mijn vragen,
dat Hij mij maakt, dat Hij mijn wezen richt,
en als ik val, mij wil op handen dragen.

Spreek Gij het woord dat mij vertroosting geeft,
dat mij bevrijdt en opneemt in uw vrede.
Ontsteek die vreugde die geen einde heeft,
wil al uw liefde aan uw kind besteden.
Wees Gij vandaag mijn brood, zowaar Gij leeft –
Gij zijt toch zelf de ziel van mijn gebeden.

Afscheidsworden van de vrienden en vriendinnen van Chris:

Lieve Chris,

Jouw sterven is zo moeilijk te verwerken,
het doet nog zoveel pijn,
te moeten leven met de gedachte,
dat jij nooit meer bij ons zult zijn.

Jouw sterven is zo moeilijk te begrijpen,
afscheid nemen ging niet meer,
te weten dat we jou voorgoed moeten missen,

dat doet zo verschrikkelijk veel zeer.

We hadden je nog zoveel te zeggen,
nog zoveel dingen uit te leggen,
maar we weten, er komt een keer,
dan zien wij elkander weer.

Chris laat bij ons allemaal een lege plaats achter. Wij vrienden zullen hem vasthouden in de voor ieder van ons verschillende herinneringen. Ik durf hier te stellen dat zijn spontane karakter ons de kracht zal geven om verder te gaan.

Datzelfde wensen wij zijn ouders, zijn twee broers en zijn zus toe. Het verdriet om het gemis is immers bij hen direct voelbaar en zichtbaar. Onze wens is dat zij kracht krijgen om het overlijden van Chris een plaats te geven in dit leven, met dierbare herinneringen aan zijn jonge leven.

Dat wij daarop mogen terugkijken.

Lieve Chris, rust zacht. Namens al je vrienden.

Lezing: Psalm 139: 1 – 18

Zingen Psalm 139: 1, 2 en 4

Lezing: Matteüs 3: 13 – 17

Zingen Gezang 337: 3, 2 en 4

Overdenking

Overdenking

*bij het afscheid van Chris Kamperman (1989-2006)
in 'de Veste' op maandag 20 november 2006.*

Lieve mensen,
in het bijzonder: Gerrit en Maria,
David, Nienke en Joost,
en u allen die gekomen bent voor dit afscheid:
vrienden en vriendinnen van Chris,
familieleden,
buren,
gemeenteleden,

Op dit moment is Chris nog bij ons.
Zijn lichaam is nog in ons midden.
Er was een vredige glimlach op zijn gezicht, toen we hem voor het laatst zagen.
David, Nienke en Joost lichtjes bij hem geplaatst. Tekens van hun liefde.
En tegelijk beseffen we ook, dat Chris er niet echt meer is.
Zijn geest is weg, er is geen adem meer.
Na de dienst gaan we de onmogelijk zware taak verrichten om hem naar zijn graf te dragen.
De plek waar zijn lichaam rusten zal.
Maar eerst zijn er deze kostbare momenten van afscheid in de kerk.
We willen hem in deze uitvaartdienst tekenen zoals hij was. Hem alle liefde bewijzen die hem toekomt. Ons hart uitspreken.
Het geeft helemaal niet dat we huilen. Het zou gek zijn als het anders was.
Het zijn tranen van gemis, - van rouw en van pijn, én van liefde.
Onze tranen spreken de taal van ons hart.

Nee, we zullen niet alleen over zijn laatste dagen spreken, zijn laatste uren. Zo hebben we met elkaar afgesproken. We willen denken aan zijn hele leven, 17 jaar lang – máár zo ontzettend kort, veel te kort. We willen aan hem denken, zoals die lieve foto op de kist hem laat zien. Zó was Chris. Zo zal hij in jullie gedachten en harten blijven.

Maar toch mogen we de pijn van de laatste dagen niet overslaan. Daarom zijn we hier. Telkens weer cirkelden onze gesprekken in de afgelopen week rond die onbeantwoorde vragen: Wat is er toch gebeurd? Zondagmorgen was hij nog in de tienergroep van ‘de derde helft’, hij had het naar zijn zin. Hij nam nog ene taak op zich voor de volgende keer. Zondagmiddag was hij met zijn vriendengroep samen, kletsten ze met elkaar en bekeken filmpjes.

Wat is er in die dagen en uren daarna gebeurd? Daar doen allerlei verhalen de ronde over in Gouda. Ik wil die verhalen hier tegenspreken en jullie vragen om niet te speculeren en al helemaal niet te roddelen.

Laat ik het zo zeggen: Chris was niet volmaakt. Het botste wel eens natuurlijk. Bij zijn vrienden, en ook thuis. Bij welke pubers is dat eigenlijk niet het geval? Het gaat niet altijd van een leien dakkie als je 17 bent. Je wilt wel eens wat: je grenzen verleggen, stoer doen, dingen uitproberen, ontdekken wie je nu eigenlijk bent.

Máár: dat verklaart absoluut niet wat er afgelopen dinsdag gebeurd is.

We blijven achter met vragen, vragen die grotendeels onbeantwoord zullen blijven.

We blijven achter met gevoelens van vertwijfeling, schuld, verdriet, én verschrikkelijk gemis.

‘Hadden we maar’ – hoe vaak heb ik dat niet gehoord in de afgelopen dagen, in het gezin van Chris, maar ook van zijn vrienden en vriendinnen. ‘Hebben we dan niet geweten wat er echt in hem om ging? Worstelde hij misschien met de vraag, wie hij echt was? Kon hij daar moeilijk over praten? Wat spookte er allemaal in zijn hoofd?’

Welke storm woedde er in zijn hoofd en in zijn hart, toen hij in de trein zat van Gouda naar Breda? Zag hij geen enkele uitweg meer toen hij bij die hoge flat was in Breda? Vragen, vragen, vragen

We kunnen niets anders doen dan straks voor hem zingen – misschien hoort hij het wel : ‘Je hoeft niet bang te zijn, al gaat de storm tekeer. Leg maar gewoon je hand in die van onze Heer.’ Wij blijven vastzitten in ons gepieker, vastgeklonken aan die laatste uren vóór zijn val. Misschien mag ik jullie proberen mee te nemen in gedachten naar de momenten NA die val. Wat is er daarna gebeurd? ‘Dat is allemaal fantasie’, denkt iemand misschien. Toch

niet! Het zijn beelden van verlangen, beelden die ons door de bijbel worden aangereikt. Voorstellingen die ons mogen troosten.

Ik geloof dat het zó gegaan is:

Na zijn val kwam Chris terecht in een lange tunnel. Aan het eind straalde een groot licht. Hij rende er naar toe. Het leek wel alsof hij door engelen werd gedragen. Hij kwam aan bij de hemelpoort en klopte er aan. Er werd opengedaan. En hij hoorde een verbaasde stem: ‘Hé, jij hier? Je bent veel te vroeg. Dat was echt niet de bedoeling. Ze hadden je op aarde nog willen houden! Jongen toch! Maar nu je hier toch bent: Kom binnen, kom binnen.’ De poort zwaaide open en Chris liep naar binnen.

Hij keek zijn ogen uit. Het was dus toch allemaal waar. En het was nog veel mooier dan hem ooit verteld was. Zoveel warmte, zoveel licht, zoveel liefde. En dat kwam allemaal bij God vandaan, die het stralend middelpunt vormde van de hemel. God had de trekken van Jezus, zoals Chris die vroeger gezien had in de plaatjes van de kinderbijbel.

Toen ging God spreken: ‘Kom maar hier, jongen, bij Mij. Ik verwijt je niks. Nee, echt niet! Ik begrijp je. Alles weet ik al van je. Het was niet makkelijk wat er allemaal in je omging. Die spoken in je hoofd. Hier zal die pijn genezen. Hier is heling, hier is vrede en rust. Kom maar, je mag hier thuis zijn. Je opa en oma wonen hier ook. Je mag in mijn liefde geborgen zijn. Voorgoed.’

Zo geloven we dat met elkaar in de kerk. Zo ongeveer. Want hoe het allemaal precies is, dat weten we natuurlijk ook niet. Maar dit weten we wél: dat een mens geborgen is in God, en dat het daar goed is en veilig en liefdevol en warm en genezend.

Wat wij nog kunnen doen, is een kaars aansteken tegen de duisternis. Zo’n kleine kwetsbare vlam. En dan denken we aan de kwetsbaarheid van Chris. Een kaars die zomaar uitgeblazen kan worden als de storm opsteekt. Dat herinnert me aan de woorden uit een gedicht van Okke Jager: ‘Hoe kostbaar is een kwetsbaar mens!’

We mogen met elkaar – met ons gezamenlijk geloof – een daad stellen:

- een kaars tegen de duisternis aansteken,
- een bloem straks neerleggen bij zijn graf,
- vasthouden aan Gods liefdevolle hand.

Dat doet me denken aan die ontroerende woorden van Psalm 139, die we zonet lazen en zongen. ‘HEER, U doorgrondt en kent mij, U weet het als ik zit of sta, U doorziet van verre mijn gedachten’. Je zou er bang voor kunnen zijn dat God alles ziet en je helemaal kent, door en door. Zo’n eng alziend oog, dat je in de gaten houdt. Maar het kan, integendeel, bevrijdend zijn te weten dat er Eén is, die helemaal te vertrouwen is, die alles van je weet, en die tóch grenzeloos van je houdt.

De psalm zegt verder: ‘Hoe zou ik aan uw aandacht ontsnappen, hoe aan uw blikken ontkomen?’ Wilde Chris dat misschien? Is die blik van God dan toch eng en beangstigend? Nee, luister maar verder: ‘Klom ik op naar de hemel – U tref ik daar aan, lag ik neer in het dodenrijk – U bent daar’. Of zoals we zonet zongen: ‘Al daalde ik tot de doden af, Gij zult er zijn, zelfs in het graf’.

Ik kan me voorstellen dat iemand toch denkt: Als die God dan zou alziend is, waarom heeft Hij dan niet ingegrepen in de radeloosheid van Chris? Waarom heeft Hij hem niet tegengehouden? Het zijn de vragen die ik de afgelopen dagen zo vaak heb gehoord: ‘Waarom, waarom? Is God dan misschien toch niet almachtig?’

Het zijn dezelfde vragen die miljoenen-voudig gesteld worden in onze wereld. Waarom heeft God niet ingegrepen in Auschwitz, niet in Rwanda, niet in Darfour, niet in Bagdad, en noem

maar op. Juist dit soort vragen beneemt jonge mensen vaak het zicht op God. En echt niet alleen jongeren. Laat ik proberen zo duidelijk mogelijk antwoord te geven: Wij geloven als christenen **niet** in een God die almachtig is – tenminste niet in de zin zoals wij mensen over ‘almacht’ denken. Dus niet in een God die alles wel even naar zijn hand kan zetten. Maar we geloven in een God die ons mensen verantwoordelijkheid heeft gegeven en vrijheid. We geloven in een God die met zijn schepping en zijn schepselen het risico van de vrijheid is aangegaan. Vrijheid om te kiezen. Maar we vertrouwen ook op de overmacht van de liefde van God, die ons niet laat vallen, als we verkeerd kiezen. In een God, die ons wil vergeven als wij fouten maken, in een God die uiteindelijk – uiteindelijk – ons allen wil thuisbrengen in zijn vrede en wil bergen in zijn liefde.

Daarover spreekt die dichter van Psalm 139. Hij weet dat we gegeven zijn in de schoot van onze moeder. Hij bezingt het wonder van ons bestaan. En zegt dan: ‘Hoe rijk zijn uw gedachten, o God, hoe eindeloos in aantal, ontelbaar veel, meer dan er zandkorrels zijn. Ontwaak ik, dan nog ben ik bij U.’

Zo willen we aan Chris denken. ‘Ontwaak ik, dan ben ik nog bij U’. Ook aan de overkant van de dood is Gods hand er. Ook in het land aan de overkant blijft gelden: ‘U omsluit mij, van achteren en van voren, U legt uw hand op mij’.

Dat geldt voor heel ons leven. Dat is Chris al toegezegd bij de doop. Kort na zijn geboorte is hij gedoopt in 1989. Hier in ‘de Veste’ bij dit doopvont. Toen heeft God al zijn hand op zijn leven gelegd. Op dat moment toen zijn volledige doopnaam werd uitgesproken: ‘Johannes Hendrikus Christiaan, ik doop jou in de Naam van de Vader, en van de Zoon, en van de Heilige Geest’. Doop betekent: ondergaan én opstaan. Eigenlijk moet je dat zo zien: je gaat koppie onder in het doopvont en je komt proestend weer boven. Zoals we gelezen hebben dat Jezus onderging in het water van de Jordaan en dat toen de Geest als een duif op Hem neerdaalde. Daarover hebben we zonet gezongen: ‘Want al het water wast niet af, dat wij verzinken in dit graf, tenzij de duif die nederdaalt, ons uit de hoge vrede haalt’ (Gez. 337:2) Toen jullie daar stonden, Gerrit en Maria, bij dit doopvont, hebben jullie niet gedacht aan dit moment. Geen seconde is dat in jullie opgekomen. Jullie dachten aan nieuw leven, jullie waren dankbaar en blij met jullie zoon.

Die doop beeldt meer uit dan je toen kon beseffen: ondergang én opstanding. Zó is het ook met Jezus gegaan. Ondergang aan het kruis, - verdriet, pijn en duisternis. Maar daarna zijn opstanding op de Paasmorgen, - licht, vrede en vreugde. Met de doop wordt het leven van ieder mens uitgebeeld, zowel ondergang als opstanding. Zo gaat het in het leven, zoals in het wapen van Zeeland: Ik worstel en kom boven. Dat is de praktijk van ons leven: Telkens weer opstaan en verdergaan. Achter Jezus aan. Maar de doop beeldt ook dit uit: de weg van ieder mens is uiteindelijk ondergang in het graf. Maar tegelijk: opstanding in het licht van God. Daarom zongen we met dat dooplied: ‘Wij staan geschreven in zijn hand, Hij voert ons naar’t Beloofde Land. Als kind’ren gaan wij zingend voort. De Vader is het die ons hoort’.

Uit die woorden mogen we troost putten.

Dat gaat niet zomaar. Niets is erger dan een kind te moeten verliezen. De pijn blijft. Het litteken blijft schrijnen. Jullie mogen je vastklampen aan alle goede en mooie herinneringen aan Chris. Hoe hij altijd bereid was te helpen. Hoe hij altijd een oplossing wist te vinden bij computerproblemen. Hoe hij lief was, sociaal en aanhankelijk. Aan de gesprekken op de slaapkamer tussen David en Chris. Aan zijn hulpvaardigheid en bereidwilligheid. Aan zijn gekke dingen. Hoe hij op zijn vrienden en vriendinnen gesteld was. Hoe hij een charmeur was en van mooie kleren hield. Hoe hij uren zijn haren kon kammen. Hoe hij blij was in juni van

dit jaar met zijn Havo-diploma van de Goudse Waarden. En hoe goed het ging met zijn studie bouwkunde aan de Hogeschool Utrecht.

Maar ook langer geleden: Hoe hij was als kind. Hoe jullie hem als ouders dat kindergebedje leerden: 'Ik ga slapen, ik ben moe, ik sluit mijn oogjes beide toe Here, houd ook deze nacht over mij getrouw de wacht'. Misschien moeten we dat eenvoudige kindergebedje vandaag opnieuw leren stamelen. Want Chris was kennelijk moe, heel moe. En wij bidden, met tranen in onze ogen: 'Here, houd ook deze nacht over Chris getrouw de wacht'.

Zaterdagavond hebben we in een grote kring bij Gerrit en Maria thuis met de vrienden- en vriendinnengroep van Chris gepraat. Onze verbijstering en ons verdriet gedeeld. En herinneringen opgehaald. En ook gezegd: 'Hadden we maar Hadden we maar'. En we hebben ons meer dan ooit voorgenomen om goed op elkaar te letten. Om altijd met elkaar te blijven praten. Om gewaarschuwde mensen te zijn.

Fijn dat jullie er bij zijn vanmiddag. Dat jullie je verdriet willen delen met elkaar, en met de familie van Chris. Dat jullie dat ook hebben willen opschrijven en hier uitspreken.

Ten slotte wil ik nog één ding graag kwijt aan jullie allemaal:

Laat er nu niet nog een ramp gebeuren. Laat niet gebeuren dat je door deze ramp heen het zicht op Gods liefde zou kwijtraken.

Ik kan het je niet nadrukkelijk genoeg zeggen: God wil het leven. God is liefde. Hij is licht. Laat je nooit wijsmaken, dat de bijbel en het geloof een God van willekeur tekenen. Die zomaar rampen over een mens laat komen. Die kanker rondstrooit en menselijke bommen laat ontploffen in de straten van Bagdad. Nee, Gods naam is één groot protest tegen de dood.

Hij legt zijn naam op ons. Zoals Hij bij Chris bevestigd heeft in de doop.

Hij zegt tegen jou: 'Gezegend ben jij!'

Gods zegen is geen garantie voor geluk. Gods zegen is iets anders dan het geluk dat de tv-reclame ons voorspiegelt. Gods zegen gaat met ons mee, door alles heen.

Want 'je hoeft niet bang te zijn, al gaan de lichten uit,

God is er en Hij blijft als jij je ogen sluit'.

Het is zwaar, oneindig zwaar om afscheid te moeten nemen van je kind, je broer, je vriend.

Het is onmenselijk zwaar.

Je redt het niet als je elkaar niet vasthoudt. Als jullie, lieve mensen hier in de kerk, niet als een muur van warmte om hen heen staan, die kapot zijn door dit verlies.

Je redt het ook niet, als je je niet, hopen en biddend, vasthoudt aan God.

En aan zijn zoon Jezus Christus, die gezegd heeft: 'Ik ben de opstanding en het leven'.

En als je dan echt helemaal niet meer kunt bidden, als je tranen op zijn, dan bidden anderen voor je. 'Blijf mij nabij ...

Wanneer het licht vergaat in duisternis.

Wanneer geen mens mijn hulpeloosheid ziet,

Bid ik tot u, o Heer, verlaat mij niet'.

Dan bidden we die woorden die boven de rouwkaart van Chris staan:

'Uit de diepte roep ik tot U, o HEER, o Here, hoor mijn stem'. AMEN

Lied 234: 1 – 3 (uit 'Geroepen om te zingen')

Gebeden

Lieve God, wij houden ons hart vast, nu het moment van afscheid is aangebroken, nu we Chris naar zijn laatste rustplaats gaan brengen. Vergezeld van onze bloemen, van onze liefde als ouders, als broers, als zus, vergezeld ook van onze vriendschap.

Wij kunnen hem nog niet loslaten, maar we zullen hem moeten toevertrouwen aan de schoot van de aarde.

Ons hart krimpt ineen als we denken aan zijn vertwijfeling, aan zijn onmacht die spookgedachten tot zwijgen te brengen. We zouden hem zo graag nog willen koesteren in onze liefde, in onze vriendschap.

Maar we willen op dit moment ook terugdenken aan alle mooie herinneringen, aan de vele goede momenten. We willen U danken voor zijn sociale karakter, zijn hulpvaardigheid, zijn gekke en charmante dingen, zijn altijd goed gekamde haar en zijn hartelijkheid.

God, U bent de Levende. Wilt U Chris maar omarmen in uw Vaderzorg. Zijn wonden helen, zijn pijn genezen. Neem hem op in uw paradijs, waar geen spookgedachten hem meer op de hielen zitten. Berg hem in uw eeuwige trouw, door Jezus onze Vriend en Broeder.

Ga nu met ons mee, God, naar de begraafplaats. U kent onze zwakheid en hulpeloosheid.

Laat onze warmte van vandaag de familie Kamperman blijven omringen in de komende tijd. Geef hun kracht.

In de naam van Jezus, de Levende, Amen

Lied 242: 1, 2 en 3 (uit 'Geroepen om te zingen')

Zegen.